

МИХАЙЛО ЙОСИПОВИЧ ШАЛАТА

2 листопада 2020 р. пішов із життя професор Михайло Шалата, літературознавець, поет, перекладач, публіцист. Він народився у 1937 р. в селі Бергешеві на Ходорівщині. 1957 р. вступив на філологічний факультет Львівського педагогічного інституту. На початку 1960 р. Львівський і Дрогобицький педінститути об'єднали в один — Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. Івана Франка. Із 1964 р. він, уже як викладач, назавжди пов'язав свою долю із Дрогобицьким педагогічним інститутом (далі — університетом), близько трьох десятиліть був завідувачем кафедри української літератури. Член Національної спілки письменників України, лауреат літературних премій Маркіяна Шашкевича та Бориса Грінченка. Нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня.

Улюбленою епохою досліджень М. Шалати був Романтизм. Він увійшов в українське літературознавство своєю монографією про М. Шашкевича («Маркіян Шашкевич: Життя, творчість, громадсько-культурна діяльність», 1969). Ця літературно-критична студія й на сьогодні залишається найповнішим і найгрунтовнішим дослідженням постаті поета на тлі епохи першої половини XIX ст., історії зародження й становлення галицького літературного Романтизму. Логічним її продовженням була наступна монографія дослідника «Юрій Федькович: Життєвий і творчий шлях» (1984). Цю триаду вивершує монографія про визначного вченого XV ст., викладача кількох європейських університетів, поета, який творив латинською — мовою науки і культури Середньовіччя та Відродження: «Юрій Дрогобич і його доба» (2000). Далі були «Будителі: “Руська Трійця” та її послідовники» (2011), «Світова великість поета (Іван Франко)» (2012). Окрім усього, його дослідницький ужинок — кілька сотень наукових, науково-популярних статей та статей для різних енциклопедій, і, звичайно ж, публіцистика.

М. Шалата займався виданням творів М. Шашкевича та інших членів «Руської трійці», зібраного ними фольклору, перевиданням «Русалки Дністрової». Також він підготував цілу низку видань творів інших класиків української літератури, зокрема М. Устияновича, Ю. Федьковича, написав серію статей-досліджень про І. Франка, С. Коваліва, Н. Кобринську, І. Сенік, Л. Проць та багатьох інших. Не менш вагомою гранню його таланту була постична творчість. Перша його збірка «Зоряне переджнив'я» вийшла у 1964 р. Через роки неопубліковане й писане в шухляду, і те, що народилося на зламі епох, увійшло у збірки «Із плину літ» (1992), «Великдень» (1997), «Грабина» (1999), «Вітусина книжка» (2001), «Рік» (2003), «Ім'я Шашкевича», «Вітри відродження» (2005), «Вибране» (2014).

Професор Михайло Шалата залишив непроминальний слід не тільки в українському літературознавстві, в українській культурі. Без нього у Дрогобичі не було б пам'ятників трьом великим українцям — Івану Франку, Тарасу Шевченку, Юрію Котермаку-Дрогобичу. Він сам був цілою добою в літературознавстві, яка готувала досвітні огні сучасності, Людиною, яка прожила життя не марно... Інститут літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України, Інститут Івана Франка НАН України та Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І. Франка висловлюють співчуття рідним і близьким покійного.